
nige jeugd in Ter Apel legde dit zo uit dat ieder de oplossing van de levensraadselen voor zichzelf had te zoeken. ‘Niemand kan *de* oplossing geven.’⁸⁷ Het was een opvatting die ruimte bood om zich te verdiepen in andere godsdiensten.

Bij de oprichting had Borgman het ‘symbool’ van de VCJB uitgelegd. Dat verwees naar het middeleeuwse verhaal van Parcival, een van de ridders van de legendarische koning Arthur. Parcivals doel was de bron van wijsheid en licht, de mysterieuze graal. Deze figuren uit de Arthurcyclus hadden door de operabewerking van de Duitse componist Richard Wagner, *Parzifal*, nieuwe bekendheid gekregen. Borgman was een Wagner-liefhebber geweest. De door Parcival gezochte graal sierde de omslag van het VCJB-bondsblad *Groei*:

De sage van Parcival en de heilige graal, van de dele ridder, die de menschheid dienende, het heilige zocht en vond. Zoo wil de VCJB graag zijn een bond van jonge mensen, samen zoekende naar heiliger en betere toekomst. Op ons insigne vinden we het zwaard in kruisvorm, dat Parcival opheft tot het licht van de heilige graal. De punt van het zwaard houdt hij in de hand. Hij heeft zich overgegeven aan het licht. Op het omslag van *Groei* zien we in de driehoek de heilige graal zijn licht naar alle kanten uitstralen.⁸⁸

In deze romantische belangstelling vertoonde de VCJB overeenkomst met jeugdbewegingen in Engeland en Duitsland. Net als de *Wandervögel* maakte men graag lange wandelingen.

⁸⁷ K.H. Roessingh, ‘Christendom en wereld’, in: *Op den Akker. Sectieboekje van den Vrijzinnig Christelijke Studenten Bond* (VCSB) II, Zeist 1923, 1-15. Notulenboek VCJB Ter Apel, 9-3-1927, in: AHWK.

⁸⁸ Notulenboek VCJB Ter Apel, 15-7-1925, in: AHWK.

⁸⁹ Henry van Dyke, *De vierde wijze uit het Oosten*. Vertaald door C.M. Vis en van een inleidend gedicht voorzien door dr. H.L. Oort. Uitgeverij Van Holkema & Warendorf, Amsterdam 1905.

‘Zelfstandige zoekers naar waarheid’

Onderwijzeres Alie Luchtenberg droeg op een mooie nazomerdag in 1925 in het Meebosch voor uit *De Vierde Wijze uit het Oosten*. Het betrof de in 1905 door de Amsterdamse uitgeverij Holkema & Warendorf uitgebrachte vertaling van *The story of the other wise man* (1896) van de Amerikaanse auteur Henry van Dyke (1852-1933). In dit alternatieve kerstverhaal gaat het over de ‘vierde wijze uit het Oosten’, de zoroastrische magiër Artaban. Deze bereikte de stal van Bethlehem nooit, omdat hij zijn schatten onderweg had uitgegeven aan degenen die ze nodig hadden.⁸⁹

Over het vrijzinnige milieu werd opgemerkt dat theologie opschoof naar cultuur.⁹⁰ Ter Apel vormde in dit opzicht geen uitzondering. Levensbeschouwelijke onderwerpen werden liever bestudeerd aan de hand van kunst en romans dan door er de catechismus op na te slaan. Op de leeslijst van de VCJB prijken de *Max Havelaar* van Multatuli (1820-1887), een vertaling van het gedicht ‘Tragedie van de mens’ van de Hongaarse Imre Madách